

De Postrijder der provincie Limburg

MEN SCHRIJFT IN

te Tongeren bij M. COLLÉ, uitgever en eigenaar van dit blad, groote Markt, n° 51.

verschijnende dinsdags, donderdags en zaterdags.

ABONNEMENT

binnen de stad, 7 fr. per jaar.
buiten de stad, 8 fr. »
Een blad afzonderlijk 45 centiem.
Aankondigingen 45 centiem per drukregel.

TONGEREN, DEN 31 MEI.

De priester buiten de school.

Wij hebben reeds meermalen gezegd dat de liberalerij, overal waar zij de sterkste is, goed zorg heeft van het godsdienstig onderwijs in de scholen af te schaffen en den priester aan de deur der scholen te zetten. Dat wordt wel altijd niet in eenen dag gedaan, maar allengs komt men tot daar en dagelijks zien wij links of rechts de eene of andere geuzenregering den priester uit de school bannen.

Verleden jaar behaalden de antwerpse geuzen de overhand in de gemeente kiezingen. Daar bestond zooals hier te Tongeren en in de meeste andere steden, eene overeenkomst tusschen de geestelijke en de wereldlijke overheid die gekend is onder den naam van *konventie van Antwerpen*. De gemeente-raad van Antwerpen, aangevoerd door Nantie Vander Taelen, heeft de konventie afgeschaft en besloten den priester op zich liberaals op straat te zetten.

Ziehier hoe zich het *Handelsblad* van Antwerpen desaangaande uitdrukt :

« Wat wij reeds meer dan eens voorzegd hadden, gaat gebeuren : de geuzen van het stadhuis, de 28 Nantjes, hebben in de commissie van het atheneum en de middelbare school gestemd, dat men de *konventie* van Antwerpen — een werk uit de dagen van M. Loos — zou afschaffen.

» Dat wil zeggen, burgers, dat de priester uit de school wordt gebannen, en uwe kinderen in die scholen geen onderwijs in den godsdienst meer zullen bekomen.

« Het voorstel van die hatelijkheid komt van een der overvlieters in den raad, van M. De Winter, een talent dat wij allen van nabij kennen en ook enkel door zijne geuzenpartij als speelpop gebruikt wordt.

» Wij hebben altijd gezegd, dat de geuzenpartij, eens aan het bewind, niets anders doen zou dan den weerloozen godsdienst vervolven — en men ziet dat wij waarheid hebben gesproken.

» Die afschaffing is van nu af zeker ; MM. Cuyllis, Allewaert, Vander Taelen, Lefebvre, De Winter en eindelijk die erkende nulliteit van een burgemeester, stemden voor de nuttelooze vervolging van onze burgerij, welke hare kinderen wil opgevoed zien in het geloof harer voorouders.

» Mgr. Sacré en M. Blondel stemden te vergeefs voor het behoud.

» Van nu af weten wij allen wat onze plicht

is, in deze nieuwe hatelijkheid door onze geuzen gepleegd. Er rust een plicht op onze burgerij, en die is hare kinderen in die scholen niet meer te laten ; er rust een anderen op de katholieke partij, van onmiddellijk te zorgen, dat er nieuwe scholen geopend worden, waar onze kinderen zich de noodige kundigheden kunnen aanschaffen. »

Mijnheer de Postrijder,

Mij dunkt dat het tijd is dat de oude Tongenaar weer eens wakker wordt. Het ding is zich weer aan 't bederven, jongen, daar moet orde in gesteld worden.

Sedert dat ik ben slapen gegaan, is er te Tongeren een nieuw papierke verschenen, dat elken zaterdag, of zoo omtrent, de belangrijkste zaken van de gansche wereld aan de goede inwoners van Tongeren komt vertellen. Aan de eene zijde heet het *Tongenaar*, aan de andere *Tongrois*, doch in welke taal het zijne letterkundige opvoeding ontvangen heeft, dat heeft men tot heden niet kunnen wisten worden.

Alles wat men weet dat is dat er over eenige weken eene liberale associatie werd ingesteld en dat de bollen die in den *Café Suisse* bijeen liepen, het besluit namen eene nieuwe liberale ga. : op de been te helpen. Het is wel niet dat er in Tongeren gebrek aan gazetten was ; maar, vroyez-vous, er was geene enkele gazet die goed vond de nieuw gekozen stadhuisheeren voor te staan. Het eenvoudigste middel was van op eigen kosten eene gazet in de wereld te zenden en het beste middel om ze te doen lezen, was van ze gratis uit te deelen. Van dien dag af verscheen de *Tongrois*.

Ik weet wel dat ik de slimste niet ben ; maar mij dunkt, met mijn oud lomp verstand, dat ik dat heel anders zou aangelegd hebben. Eenieder weet toch vandaag dat de *Tongrois* niets anders is dan de tolk onzer stadhuisbollen, dat hij voor niets moet dienen dan om alles goed te keuren wat zij uitvoeren, al begingen zij ook de grootste onrechtvaardigheden, de onverschoubarste partijslagen. Nu gebeurt het omtrent alle zaterdagen dat de *Tongrois* te kort schiet en onbekwaam is de daden zijner heeren en meesters op voldoende wijze tegen hunne tegenstrevers te verdedigen.

Wat komt daarvan? Dat het publiek ge-noodzaakt is alle zaterdagen te zeggen dat onze stadhuismannen zich niet tegen hunne

bevechters kunnen verdedigen, wijl hunne *Tongrois* er zich niet beter weet uit te trekken.

Bestond de *Tongrois* niet, dan zou het publiek zeggen : « onze stadhuisheeren worden » in de gazetten aangerand maar zij hebben » de gelegenheid niet om zich kunnen te verdedigen, anders zouden zij hunne aandrangers gauw geantwoord hebben. »

Zoo komt het dat de ongelukkige *Tongrois* precies het tegenovergestelde uitwerkt van hetgeen hij zoekt.

Indien ik de eer had de pen te voeren in den naam eener stadsregering, dan, dunkt mij, zou ik mij toeleggen en wekelijks mijn blad zoo pront en knap als mogelijk is op straat te brengen. Ik zou door de deftigheid mijner taal den eerbied willen inboezemen voor degene in wier naam ik spreek ; hunne daden zou ik met kalmte en zonder bijlust verdedigen en ik zou willen dat mijn blad, hetwelk in den naam der stadsoverheid spreekt, met meer betamelijkheid en met meer gematigdheid opgesteld ware dan de bladeren der tegenpartij.

De *Tongrois* is nog wat groen en jongheid is geen wijsheid, *qui voulez vous ?*

Ik heb mij al dikwijls gevraagd of het niet mogelijk was dat onze burgemeester, geflankeerd van onderhalven schepen, een middel bedacht om toch aan het hoofd van zijn gazetje eenen mensch te plaatsen die het ding wat ordentelijker wist aan den man te brengen en die de goede burgers van Tongeren niet dwong alle zaterdags 's avonds de schouders tot boven de ooren op te trekken.

Indien ik burgemeester was, dan zou ik dat ding heel anders aanleggen. In plaats van tegen Jan en alleman rusie te willen maken, zou ik zooveel mogelijk trachten de tweedracht onder de burgerij uit te dooven ; in plaats van aan mijne gazet toe te laten menige burgers te beleedigen, zou ik haar verzoeken zich noch met mij, noch met mijne daden, noch mijne vijanden bezig te houden. Aan de deur van het stadhuis zou ik eene proclamatie aanplakken waarin te lezen stond :

« Burgers van Tongeren, uwe stemmen hebben mij aan het hoofd uwer regering geplaatst ; dit legt mij de plicht op om met vaderlijke zorg uwe belangen te bestieren. De eene zegt dat ik katholiek ben, de andere beweert dat ik liberaal ben. Men zegt wel dat ik een overlooper ben maar ik wil met rechtvaardigheid en onpartijdigheid onze stad geleiden op den weg van voorspoed en vooruitgang. Ik wil niet de burgemeester eener partij,

maar der gansche stad zijn. »

M. Perreau, de oude voorzitter der katholieke vereniging heeft het zoo niet aangelegd. Hij heeft zich laten medeslepen door den stroom der liberalerij, hij heeft de geestkracht niet gehad om de belangen der stad boven die eener kleingeestige partij te plaatsen, hij heeft zich tot de onvergeeflijkste partijslagen laten overgaan en hetgeen hem bovenal in de achting der weldenkende burgers zal doen dalen dat is dat hij in plaats van zijne zorgen aan te wenden tot het bevredigen der stad, alles schijnt in 't werk te stellen om de tweedracht te onderhouden en de burgeroorlog aan te vuren.

Perreau, Perreau, dat is de rechte weg niet. Een oude Tongenaar.

Kamer.

Zitting van 28 mei.

Aan het dagorde heeft men de beraadslaging over het wetsontwerp, betrekkelijk het met Holland gesloten traktaat, voor het daarstellen van den ijzeren weg van Antwerpen naar Gladbach, tot aan den Nelder-Rhijn.

M. THONISSEN verklaart voor dit traktaat niet te kunnen stemmen, aangezien hetzelfde niet voldoet aan den wensch van verschillende limburgsche gemeenten, over welk grondgebied gemeldene ijzeren weg zou moeten gelegd worden, volgens eene vroeger afgetekende richting, welke men sedert dien heeft gewijzigd. De rechten op den hollandschen brandewijn zijn bovendien derwijze gesteld, dat zij nadeelig zijn aan de belgische stokers, dewijl deze 10 fr. per hektoliter verliezen, door het afschaffen der belasting van 8 fr., welke op den hollandschen brandewijn gesteld was.

M. FRÈRE slaat een geschiedkundigen blik op het traktaat van 1839, krachtens hetwelk het ter beraadslaging zijnde traktaat gesloten werd. In dit traktaat werd het leggen van een ijzeren weg, over het hollandsch grondgebied tot Gladbach, voorzien en toegestaan ; maar tot hertoe en ondanks menige poging van onzen kant, heeft het hollandsch gouvernement altijd blijven weigeren onder krijgskundige voorwendsels. Reeds in 1844 besloot het belgisch gouvernement dezen ijzeren weg langs Sittart te leggen, even als het maken eener brug over de Maas.

Dan stelde ons het hollandsch gouvernement nieuwe moeilijkheden in den weg, en de toenmalige oppositie, waarvan M. Malou deel maakte, verweet aan het liberale kabinet, het leggen van een ijzeren weg toegestaan te hebben, welke toen, volgens M. Malou aan de andere ijzeren wegen concurrentie deed. Ondanks dit alles, begon men te werken op het belgisch grondgebied, en op 12 augusti 1868, vergunde het hol-

DE NIEUWE DOKTOR.

Een verhaal naar het Hoogduitsch.

(1° VERVOLG.)

— Die eerste indruk bedriegt u niet, antwoordde Elder, want die dame is inderdaad zeer belangwekkend en beminlijk, hoewel zij de vroolijkheid der jeugd voor een bijna melankoolen ernst verwisseld heeft, welke van zware wederweerdigheden, die zij geleden heeft, het gevolg is. Waarin die wederweerdigheden bestonden, weet ik zelf niet, want zij lagen reeds in het verledene toen zij met de haren, ongeveer tien jaren geleden, in onze stad kwam, ofschoon ik overigens aan haar en hare familie verwant ben. Sedert dien tijd leidt zij een aangenaam en kalm leven. Zij is de dochter van den gepensioneerden majoor Selden, dien wij zoo even in de andere zaal aan de speeltafel zagen, en belast zich met zijn huishouden, daar hare moeder vroeg gestorven is. Zij tracht dan ook, vooral voor hare jonge zuster, het lieve krukje dat daar voorbij walst, het verlies eener moeder op de liefderijkste wijze te vergoeden. Doch zij zult wellicht spoedig nader met die familie in kennis komen en waarschijnlijk wel mijne bijzondere voorliefde voor haar met mij deelen. Maar ga nu mede, dan zal ik u aan de dame voorstellen. — Juffrouw Elisabeth, zeide hij, 't woord tot haar richtende, sta mij toe u mijn jongen kollega en vriend voor te stellen, die heden avond voor het eerst in onze stad is aangekomen, doktor Otto Weldau !

Zij had aanvankelijk met een vriendelijk glimlachje eene lichte buiging gemaakt voor den vreemdeling, doch toen zij zijne naam hoorde noemen, verbleekte zij plotseling en eenige sekonden wierp zij op Weldau's gelaat een uitvorschenden blik, maar weldra kon zij hare

aandoeningen bedwingen, en zij beantwoordde zijne woorden op kalme en waardige wijze.

Hun gesprek, waarin Elder zich mengde, duurde langer dan dit doorgaans bij zulke voorstellingen pleegt te geschieden, want Weldau stelde daarin een meer dan gewoon belang, dat door het voorkomen van Elisabeth teweeg gebracht en door Elder's opmerkingen omtrent haar nog vermeerderd was, en van hare zijde scheen haar zijn gesprek, dat degelijker was dan hetgeen zij gewoonlijk in eene balzaal hoorde, zeer aangenaam te zijn. Zij spraken van de hoofdstad, waar Otto tot nog toe het grootste gedeelte van zijn leven had doorgebracht, en met wier bijzonderheden Elisabeth door een vroeger langdurig verblijf aldaar tamelijk bekend was geworden. Hare vragen naar dezen en genen werden uitvoerig beantwoord, en onze jonge doktor was juist bezig haar omtrent een gewichtig feit dat onlangs in de hoofdstad was voorgevallen, nader in te lichten, toen hun gesprek op eens door eene stormis, en wel van de lieflijkste soort, werd afgebroken.

Reeds had Weldau de veranderde richting der blikken van Elisabeth opgemerkt, wier gelaat, van hem afgewerd, eene glimlachende uitdrukking had aangenomen, 't geen zelfs veler opmerkzaamheid tot zich had getrokken ; zij staarde uit naar een jong meisje, hetzelfde dat hem reeds als Elisabeth's zuster was aangeduid, en dat nu het drielat naderde, terwijl een schalksch glimlachje haar bekoorlijk wezen nog innemender maakte.

— Nu moet zij met mij dansen, oom doktor ! riep zij hem toe, terwijl zij hem haar lief handje aanbood.

— Ik, kind ! antwoordde de oude heer op een komieken toon vol schrik, welk kwaad heb ik dan gedaan om zoo gestraft te worden.

— Ja oompje, het helpt u toch niet, al weigert zij het mij ook nog zoo ongalant ! riep zij uit ; er wordt een *cotillon* gedanst, en dan heeft de

dame het recht zelve haren cavalier te kiezen, maar niet eou heer heeft het recht haar te weigeren.

— En dus hebt gij, onneedoogend meisje, mij tot een slachtoffer uitgekozen. Daarvoor hadt gij eigenlijk verdiend dat ik u bij uw woord hield en met u walste ; maar nog liever wil ik met ons beide medelijden hebben en een plaatsvervanger stellen, doktor Weldau, deze zal zich zeker zeer gelukkig achten zoo hij met mejuffrouw Cecilia Selden eens een dansje mag dansen. Die heer is mijn waarde kollega, liet hij er op volgen, terwijl Otto het jonge meisje verrast, maar hoogst beseft den arm bood. Hartelijk lachend wendde de goede oude doktor zich nu van het paar af, terwijl Cecilia, die aanvankelijk hoog blozend en min of meer verlegen de hand van den vreemdeling gevat had, weldra met van vreugde fonkelende oogen met hem voortweefde. Zvijgend had Elisabeth dit tooneel aangezien. Toen wendde zij zich tot den ouden doktor, nadat Weldau zich verwijderd had, en zegde :

— Gij neemt het immers der kleine niet kwalijk ?

— Maar kind lief, hoe kunt gij zoo iets vragen ? antwoordde deze ; wat zou men bekoorlijkers en innemenders kunnen zien dan zulk eene kinderlijke vroolijkheid, die iemand het oude hart weer jong maakt. 't Is maar jammer dat mijne oude beenen er ook niet jong meer van kunnen worden.

— Ik kan er dan ook nu moeilijk toe besluiten, den overmoed van het lieve kind te temperen, zeide Elisabeth, en, liet zij er op volgen, openen toon die eene gemengde uitdrukking had van scherts en weemoed, de vroolijkheid der jeugd vervliegt buitendien al spoedig genoeg !

Het overige van den avond verliep zooals op een bal doorgaans plaats heeft. Voor de jongelieden kon het bal niet lang genoeg duren en de oude die hoofdzakelijk ter begeleiding der anderen waren medegegaan, vonden dien lang aan-

gehouden plicht hoe langer hoe vervelender, en het dansvermaak van de jeugd hoe langer zoo nadeeliger, tot dat na het einde van den *cotillon*, waarmede hier voors als overal elders het bal besloten werd, beide partijen het weder eens werden, en men eenstemmig er aan dacht om naar huis te gaan.

De Selden's hadden reeds het bal verlaten voor het nog geëindigd was, want papa die ten koste van eigen gemak zich zelven liefst niet een al te groot offer wilde opleggen, was nu eens vooral tegen dat « nachtkraak » zooals hij een bal noemde dat niet vroegtijdig eindigde. Cecilia had dus met papa en hare zuster Elisabeth het « heerlijke bal » reeds verlaten, zooals zij zich bij het naar huis gaan jegens Elisabeth uitdrukte, welke geduldig bleef luisteren naar het vroolijk gesnap harer zuster, die haar al wat haar dezen avond wadervaren was vertrouwelijk mededeelde. Maar toen ook de oudste zuster zich ter ruste had gelegd, hoorde zij nog in hare verbeelding een naam, welken zij dezen avond werkelijk had hooren noemen.

Weldau, die van beide zusters, toen zij de zaal verlieten, een vriendelijken groot had opgevraagd, verlangde toen nog sterker naar het uur dat alles zou afgeloopen zijn en hij zich ter ruste kon begeven ; doch daar er vooreerst voor hem nog op geen rust te rekenen was, wachtte hij geduldig tot dat de laatste van het gezelschap de zaal verlaten hadden, en hij zich naar zijne kamer begaf. Daar maakte hij eene opsomming van 't slecht plaveisel der straten, van de aanbelling van den goeden van Elder, die hem had aangeraden een « kleinstedsch mensch » te worden ; van zoo menig gesprek dezen avond gehoord, en waaraan hij zelf had deelgenomen, dat van bekrompenheid en kleingeestigheid getuigde ; van zoo menig opgeschikt, onbevallig toilet, van slechte muziek, een ongelijke dansvloer, enz, enz, en met de zuchtend uitgesproken woorden : « zòd was dus mijn eerste avond in